

२०१५-१६ मध्ये राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेतून महात्मा ज्योतिबा फुले जल व भूमी संधारण अभियानास उपलब्ध झालेले अनुदान जलयुक्त शिवार अभियानातील मंजूर गावांना वितरीत करण्याबाबत.

## महाराष्ट्र शासन

### जलसंधारण विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: मफुअ-२०१५/प्र.क्र.३६/जल-८

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

तारीख: ३१ मार्च, २०१६

### वाचा -

शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, क्रमांक :

- |   |                             |
|---|-----------------------------|
| १) जलसं-२००२/प्र.क्र.५८१/जल-७,  | दिनांक २८ फेब्रुवारी, २००२. |
| २) जलसं-२००२/प्र.क्र.६७०/जल-७,  | दिनांक २९ नोव्हेंबर, २००२.  |
| ३) जलसं-१००३/प्र.क्र.७९/जल-८,   | दिनांक १८ जून, २००३.        |
| ४) जलसं-१००४/प्र.क्र.४७/जल-८,   | दिनांक २४ ऑगस्ट, २००४,      |
| ५) जलसं-१००४/प्र.क्र.४७/जल-८,   | दिनांक १४ सप्टेंबर, २००५.   |
| ६) जलसं-१००५/प्र.क्र.९५/जल-८,   | दिनांक २४ फेब्रुवारी, २००६. |
| ७) जलसं-२००६/प्र.क्र.१३४/जल-८,  | दिनांक ५ एप्रिल, २००७.      |
| ८) जलसं-२००८/प्र.क्र.३१/जल-८,   | दिनांक १८ सप्टेंबर, २००८.   |
| ९) जलसं-२००८/प्र.क्र.३१/जल-८,   | दिनांक २० फेब्रुवारी, २००९. |
| १०) जलसं-२००९/प्र.क्र.३४/जल-८,  | दिनांक १ जुलै, २००९.        |
| ११) जलसं-२०१०/प्र.क्र.१३/जल-८   | दिनांक १८ मार्च, २०१०.      |
| १२) जलसं-२०११/प्र.क्र.१६/जल-८,  | दिनांक ३० मार्च, २०११.      |
| १३) मफुअ २०१२/ प्र.क्र.३७ / जल-८  | दिनांक २८ मार्च, २०१२.      |
| १४) मफुअ-२०१३ /प्र.क्र.६२ / जल-८  | दिनांक ०५ एप्रिल, २०१३.     |
| १५) मफुअ-२०१५ /प्र.क्र.५४ / जल-८  | दिनांक ०१ एप्रिल, २०१५.     |
| १६) मफुअ-२०१५ /प्र.क्र.३६ / जल-८  | दिनांक २५ मे, २०१५.         |
| १७) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र. राकृवि ०४१५ / प्र.क्र.३१/राकृवियो कक्ष दिनांक ३१/३/ २०१६ |                             |

### प्रस्तावना -

राज्यातील पर्जन्याधारित कोरडवाहू शेतीसाठी पाणलोट व जलसंवर्धन माध्यमातून सिंचनासाठी पाण्याची उपलब्धता वाढविणे, अत्यंत मौल्यवान असे पाणी व माती यांचे संवर्धन करणे, पडीक जमिनीचा विकास करणे, रोजगार उपलब्धतेत वाढ करणे आणि पर्यायाने कृषि उत्पादनात वाढ करून मौल्यवान भूसंपत्तीमध्ये स्थायी स्वरूपाची सुधारणा करणे याकरीता महात्मा ज्योतिबा फुले जल व भूमी संधारण

अभियान राज्यात दिनांक १ मे, २००२ पासून सुरु करण्यात आले. हे अभियान प्रामुख्याने स्थानिक स्वराज्य संस्था, स्वयंसेवी संस्था तसेच ग्रामीण भागातील जनतेच्या लोकसहभागाद्वारे राबविण्यात येत आहे. लोकसहभागातून राबविलेल्या या अभियानाचे ठोस यश पाहता हे अभियान सन २००२-२००३ पासून सातत्याने पुढे राबविण्यास शासनाने मंजूरी दिली आहे. संदर्भाधीन दिनांक ०१ एप्रिल, २०१५ च्या शासन निर्णयान्वये हे अभियान पुढील ०५ वर्षांसाठी अर्थात सन २०१९-२० पर्यंत राबविण्यास मान्यता देण्यात आलेली आहे. या अभियानास आजपर्यंत निधी अर्थसंकल्पीत होत नाही. तथापि सन २०११-१२ पासून राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतून निधी मिळण्यास सुरुवात झाली आणि ख-या अर्थाने या अभियानाचे भौतिक सट्ट्य परिणाम दृष्टीपथात येवू लागले. सन २०१५-१६ मध्ये राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतून दिनांक ३१/३/२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये या अभियानास प्राप्त झालेले रु. ३५.०० कोटी इतके अनुदान वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

### शासन निर्णय-

कृषि व पदुम विभागाने राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतून संदर्भाधीन क्र. १७ येथील दिनांक ३१.३.२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये महात्मा ज्योतिबा फुले जल व भूमी संधारण अभियानास रु. ३५.०० कोटी अनुदान मंजूर करून दिले आहे. हे मंजूर अनुदान जलयुक्त शिवार अभियानात निवडलेल्या ६००० गावांना वितरीत करण्यास या शासन निर्णयान्वये मंजूरी देण्यात येत आहे. हे मंजूर अनुदान पाझर तलाव सिमेंट नाला बंधारे/माती नाला बंधारे, पिण्याच्या पाण्याचे स्रोत बळकटीकरण करणे, दुरुस्ती करणे, विहिर पुर्नभरण व गाळ काढणे, खोल सलग समतल चर याबाबीवर खर्च करण्यात यावा.

### २ हा निधी खर्च करताना खालील सूचनांचे पालन करावे.

- १) जलस्रोतातील गाळ लोकसहभागातून काढण्यात यावा. ज्या ठिकाणी लोकसहभाग मिळणार नाही अशा ठिकाणी शासकीय व खाजगी मशिनरीला ( जे सी बी व पोकलेन ) केवळ गाळ काढण्याच्या कामा करिता फक्त डिझेल वरील खर्चासाठी निधी उपलब्ध करून देण्यात यावा.
- २) ज्या सिमेंट नाला बांध व माती नाला बांधाची, पाझर तलाव, गाव तलाव आणि पिण्याच्या पाण्याचे स्रोतांची दुरुस्ती आवश्यक आहे आणि त्यात गाळ साचलेला आहे त्यातील प्रथम साचलेला गाळ प्राथम्याने लोकसहभागातून काढावा तदनंतर दुरुस्ती वितरीत शासन निधीतून करावी.
- ३) ज्या पाणलोट्यात दुरुस्तीसाठी जलस्रोत उपलब्ध नसल्यास अथवा ज्या ठिकाणी खोल सलग समतल चर साठी योग्य स्थळ उपलब्ध असेल तेथे प्राधान्याने खोल सलग समतल चर करावा.

३. हा निधी खर्च करण्यास जिल्हाधिकारी यांना प्राधिकृत करण्यात येत असून आयुक्त कृषि महाराष्ट्र राज्य पुणे यांच्या अधिनिस्त ठेवण्यात येत आहे. त्यांनी सदर निधीचे वाटप प्रपत्र अ मध्ये नमुद केल्या

प्रमाणे/ दर्शविल्याप्रमाणे सर्व जिल्ह्यांनी खर्च करण्याबाबत नियोजन करून खर्च करावा व त्या जिल्ह्यांना दर्शविण्यात आलेला निधी आयुक्त कृषि महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी सर्व जिल्ह्यांना वितरीत करावा. ज्या उद्दिष्टासाठी निधी वितरीत केलेला आहे त्याच उद्दिष्टासाठी खर्च होणार याची दक्षता घ्यावी. जे जिल्हे खर्च करणार नाहीत त्या जिल्ह्यांचा निधी इतर जिल्ह्यांना वितरित करणेबाबत आयुक्त कृषि महाराष्ट्र राज्य पुणे यांना निर्णय घेण्याचे अधिकार देण्यात येत आहेत.

४. सदर निधी कृषि विभागाच्या राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेंतर्गत लेखाशिर्षाखाली सन २०१५-१६ करिता अर्थसंकल्पित तरतूदीतून खर्ची टाकावा.

५. हा निधी खर्च करण्यासाठी आयुक्त, कृषि यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. याबाबतचा भौतिक व आर्थिक प्रगती अहवाल आणि खर्चाचे उपयोगीता प्रमाणपत्र शासनास वेळेत सादर करावे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१६०३३०१७४६३७०४२६ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

( शं. त्र्यं. जाधव )

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव,
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव,
३. मा.विरोधी पक्षनेते विधान परिषद व विधानसभा यांचे सचिव,
४. मा.मंत्री (जलसंधारण), यांचे खाजगी सचिव
५. मा.राज्यमंत्री, (जलसंधारण) यांचे खाजगी सचिव
६. सर्व मा.मंत्री, राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
७. कार्याध्यक्ष, आदर्शगांव संकल्प व प्रकल्प समिती,
८. मुख्य सचिव यांचे सहसचिव,
९. सर्व अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालयीन विभाग,
१०. प्रधान सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११. सर्व विभागीय आयुक्त,

१२. आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
१३. सर्व जिल्हाधिकारी,
१४. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
१५. संचालक, मृदसंधारण व पाणलोट क्षेत्र व्यवस्थापन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
१६. सर्व संचालक, कृषि आयुक्तालय, पुणे,
१७. मुख्य अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर), पुणे
१८. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक व संचालक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
१९. संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे,
२०. सर्व अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
२१. सर्व प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा,
२२. सर्व उपायुक्त (विकास), विभागीय आयुक्त कार्यालय (सर्व),
२३. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक,
२४. सर्व अधीक्षक अभियंता, पाटबंधारे/ सर्व अधीक्षक अभियंता, लघु पाटबंधारे, (स्थानिक स्तर)
२५. संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई,
२६. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क, मुंबई (प्रसिध्दीकरीता),
२७. सर्व जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी,
२८. सर्व मुख्य वन संरक्षक व उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण वृत्ते,
२९. सर्व सहसंचालक, सामाजिक वनीकरण वृत्ते,
३०. सर्व मुख्य वनसंरक्षक, / सर्व उपवनसंरक्षक,
३१. वरिष्ठ भूवैज्ञानिक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा,
३२. महाराष्ट्र राज्य जलसंधारण सल्लागार परिषदेचे सर्व अशासकीय सदस्य,
३३. महालेखापाल, (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र राज्य १ व २, मुंबई व नागपूर,
३४. महालेखापाल, (लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य १ व २, मुंबई व नागपूर,
३५. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
३६. सर्व मंत्रालयीन विभाग,
३७. कृषि व पदुम विभाग (राकृवियो कक्ष), मंत्रालय, मुंबई
३८. संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
३९. सर्व उपसचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, जलसंधारण विभाग,  
(जलसंधारण उप विभाग), मंत्रालय, मुंबई
४०. जल-८ (निवड नस्ती), ग्रा.वि.व ज.सं.विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

प्रपत्र अ

सन २०१५-१६ मधिल राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेमधीन महात्मा ज्योतिबा फुले जल व भूमी अभियानासाठी उपलब्ध झालेले अनुदान जलयुक्त अभियानातील निवडलेल्या गावाना वितरीत करण्याबाबत

शासन निर्णय क्र. मफुअ २०१५/प्र.क्र. ३६/जल- ८ दिनांक ३१ मार्च, २०१६

अ.क्र.	जिल्हा	निवडलेली गावे	जिल्ह्यांना वितरित करावयाचा निधी
१	२	३	४
१	रायगड	४५	२६२४९८५
२	रत्नागिरी	४५	२६२४९८५
३	सिंधुदुर्ग	३४	१९८३३२२
४	ठाणे	२६	१५१६६५८
५	पालघर	५०	२९१६६५०
एकुण कोंकण विभाग		२००	११६६६६००
६	अहमदनगर	२७९	१६२७४९०७
७	धुळे	१२९	७५२४९५७
८	जळगाव	२३२	१३५३३२५६
९	नंदुरबार	७२	४१९९९७६
१०	नाशिक	२२९	१३३५८२५७
एकुण नाशिक विभाग		९४१	५४८९१३५३
११	कोल्हापूर	६९	४०२४९७७
१२	सांगली	१४१	८२२४९५३
१३	सातारा	२१५	१२५४१५९५
१४	पुणे	१९५	११३७४९३५
१५	सोलापूर	२८०	१६३३३२४०
एकुण पुणे विभाग		९००	५२४९९७००
१६	औरंगाबाद	२२८	१३२९९९२४
१७	बीड	२७१	१५८०८२४३
१८	हिंगोली	१२४	७२३३२९२
१९	जालना	२०९	१२१९१५९७
२०	लातूर	२०२	११७८३२६६
२१	नांदेड	२६१	१५२२४९१३
२२	उस्मानाबाद	२१७	१२६५८२६१
२३	परभणी	१७०	९९१६६१०
एकुण औरंगाबाद विभाग		१६८२	९८११६१०६

*9/1/2016*

प्रपत्र अ

सन २०१५-१६ मधिल राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेमधीन महात्मा ज्योतिबा फुले जल व भूमी अभियानासाठी उपलब्ध झालेले अनुदान जलयुक्त अभियानातील निवडलेल्या गावाना वितरित करण्याबाबत

शासन निर्णय क्र. मफुअ २०१५/प्र.क्र. ३६/जल- ८ दिनांक ३१ मार्च, २०१६

अ.क्र.	जिल्हा	निवडलेली गावे	जिल्ह्यांना वितरित करावयाचा निधी
१	२	३	४
२४	भंडारा	८६	५०१६६३८
२५	चंद्रपूर	२१८	१२७१६५९४
२६	गडचिरोली	१५२	८८६६६१६
२७	गोंदीया	९४	५४८३३०२
२८	नागपूर	३१३	१८२५८२२९
२९	वर्धा	२१४	१२४८३२६२
एकुण नागपुर विभाग		१०७७	६२८२४६४१
३०	अकोला	१८०	१०४९९९४०
३१	अमरावती	२४३	१४१७४९१९
३२	बुलढाणा	२५६	१४९३३२४८
३३	वाशिम	१८५	१०७९१६०५
३४	यवतमाळ	३३६	१९६०९८८८
एकुण अमरावती विभाग		१२००	७०००१६००
एकुण महाराष्ट्र		६०००	३५०००००००

*Jishnu*